

market pull. *Ecological Economics*. 2017. No. 78, pp. 112-122.

3. Ostapenko T., Kolesnyk M. Nanoeconomics and innovating marketing as factor of sustainable development in global environment. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2021. Vol. 7, No. 3, pp. 159-168.

4. Бичковська А.А., Бояринова К.О. Екологічні інновації промислових підприємств у забезпеченні сталого розвитку. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*: зб. тез доповідей I Міжн. наук.-практ. конференції. 2020. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/201180/201325> (дата звернення 06.03.2024)

5. ЄС співфінансуватиме українські інноваційні проекти у сфері довкілля. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3793519-es-spivfinansuvatime-ukrainski-innovacijni-proekti-u-sferi-dovkilla.html> (дата звернення 06.03.2024)

НАУКОВО-ОСВІТНЯ ПАРАДИГМА УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА: ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Гаращук О.В., д.е.н., проф.,

Полтавський державний аграрний університет

Куценко В.І., д.е.н., проф.,

Заслужений діяч науки і техніки України,

Інститут демографії та проблем якості життя

Національної академії наук України

«Основне завдання суспільства: гармонійний розвиток економічної діяльності, досягнення стабільності, прискорене підвищення рівня життя.»

Договір про заснування Європейської економічної спільноти, 1957 р.

Сучасний період соціально-економічного розвитку характеризується стрімким розвитком інформаційних технологій в усіх сферах виробництва та надання послуг, а також в освіті та науці. Внаслідок зазначеного сьогодні цілком реальних обрисів набуває інформаційне суспільство, що являє собою нову епоху в розвитку людської цивілізації.

В Україні використання інформаційно-комунікаційних технологій в економічній діяльності набуло значних масштабів. Так, за даними 2022 року, мали доступ до мережі Інтернет 85,1 % від загальної кількості підприємств. При цьому найбільше – 99,7% було серед

економічних суб'єктів, які займаються операціями з нерухомим майном; 96,6% серед підприємств постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря; 88,4% серед підприємств у сфері інформації та телекомунікації; 87,3% підприємств переробної промисловості; 86,2% підприємств транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності [1, с. 219].

Під впливом інформатизації економіка та суспільство потребують конкурентоздатних кадрів компетентних та мобільних, з високим рівнем активності, які прагнуть до професійного зростання протягом усього життя. Використання

комп'ютеру та Інтернету в науково-освітній діяльності загалом дозволяє розвивати особисті якості учасників економічної діяльності відповідно до вимог науково-технічного прогресу. У цьому зв'язку значні можливості надає збільшення масштабів дистанційних форм навчання. Дистанційне навчання сьогодні увійшло в загальну практику освіти в Україні й дієвим чинником стосовно цього послуговували насамперед несприятливі обставини – такі як: обмеження періоду пандемії COVID-19 та нинішнього воєнного стану. Проте в країнах Європейського Союзу, входження до числа яких є стратегічною метою нашої держави, дистанційні форми навчання набули широкого поширення ще в минулі десятиліття [2, с. 243-253].

Все зазначене висуває надзвичайно високі вимоги до освіти, що має бути адекватною вимогам сьогодення. В Україні, як відомо, сформовано освітню систему, що цілком здатна надавати якісну освіту. Але щоб відповідати все більш зростаючим запитам, обумовленим насамперед розвитком інформаційного суспільства, необхідним є вдосконалення освітньої парадигми [3, с. 148-150], що має набути характеристик науково-освітньої, яка б ґрунтувалась на засадах якомога тіснішого поєднання наукової та освітньої сфер. Вказане видається таким, що найбільш відповідає умовам інформатизації суспільства.

І, як засвідчує світова і вітчизняна практика, науково-освітня парадигма потребує постійного вдосконалення. Це забезпечується, перш за все:

- співробітництвом в сферах освіти та науки для досягнення цілей – економічного розвитку й соціального благополуччя суспільства;

- політикою в сфері інформатизації та розвитку системи наукових досліджень, у тому числі за рахунок залучення висококваліфікованих випускників закладів вищої освіти для подальшого отримання відповідної кваліфікації в українських та європейських науково-освітніх закладах;

- створенням умов для підготовки конкурентоздатних кадрів, необхідних для всіх галузей економіки та сфери послуг;

- заохоченням мобільності українських студентів за межами України;

- входженням системи освіти нашої країни в загальноєвропейський та світовий науково-освітні простори;

- посиленням співпраці працівників закладів науки й освіти та взаємодії між закладами усіх освітніх ланок;

- розвитком системи підвищення рівня співробітництва науковців й освітян на основі принципу субсидіарності;

- здійсненням структурної реформи економіки маючої спрямованість на підвищення її конкурентоздатності та інноваційності.

У цьому контексті в науково-освітній сфері, зокрема останнім часом, активно використовується значний арсенал інформаційних і комунікаційних технологій, успішній реалізації яких сприяє використання наявних ресурсів комп'ютерів та Інтернету (табл.1).

Показники використання інформаційно-комунікаційних технологій

№ п/п	Використання ресурсу	Шляхи забезпечення досягнення ефективності
1.	Комп'ютера	Індивідуалізація науково-освітньої діяльності
		Диференціація
		Стимулювання творчої активності працівників
		Наочність в науково-освітній діяльності
		Перехід працівників до самоосвіти
		Використання різноманітних дослідницьких і пошукових методик
2.	Інтернету	<p>Використання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Новітньої необхідної інформації; - Результатів онлайн-опитувань; - Різноманітних ще неопублікованих статистичних даних; - Оцифрованих зображень; - Матеріалів відео- і звукових файлів; - Результатів обміну досвідом у науково-освітній сфері; - Навчальних програм, матеріалів семінарних занять; - Новітніх освітніх ідей і технологій.

Джерело: авторська розробка.

Надзвичайно важливим у контексті реалізації євроінтеграційного курсу України є те, що підвищення ефективності функціонування української освіти в рамках науково-освітньої парадигми також сприятиме входженню України в єдиний загальноєвропейський науково-освітній простір.

Таким чином, удосконалення розвитку науково-освітньої парадигми, а також здійснення модернізації існуючої в нашій державі соціально-економічної моделі на інноваційних засадах, слугуватиме досягненню цілей подальшого економічного функціонування України, зміцненню її соціальної єдності та національної безпеки, що є важливою передумовою зростання добробуту українського народу [4].

Список використаних джерел:

1. Статистичний щорічник України за 2022 рік // Державна служба Статистики України. Київ, 2023. 387 с. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2023/zb/11/year_22_u.pdf

2. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика : навчальний посібник // Київський університет імені Бориса Грінченка. Рівне: Овід, 2012. 352 с.

3. Мокляк В., Тарелко С. Поняття та зміст освітньої парадигми. Педагогічні науки. 2023. №81. С. 148-154. URL: <https://pednauki.pnpu.edu.ua/article/view/289409/282961>

4. Гаращук О.В., Куценко В.І. Якісна освіта – об'єднуюча сила української держави. Київ: Видавництво Європейського університету, 2020. 304 с.

ЕКОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ АВТОМОБІЛЯ: ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ

**Ясишена В. В., д.е.н., професор,
Квас Н. О., магістр групи ТТмвн-11
Вінницький начальніо-науковий інститут економіки ЗУНУ**

Однією із найважливіших проблем сьогодення є захист навколишнього середовища від забруднення, яке відбувається від використання автомобільного транспорту, у т. ч. застарілого, через викид шкідливих речовин та відпрацьованих газів. Шкідливі викиди включають (оксид азоту, оксид вуглецю, сажу, метан та неметанові органічні сполуки, діоксид сірки, діоксиду азоту тощо), що вкрай негативно впливає на здоров'я людей і екологію.

Як свідчать дані AUTO-Consulting, «у січні 2023 року середній вік українського автопарку становив 23,2 року. Це вдвічі більше, аніж у Євросоюзі, де цей показник складає 11,9 року (за підсумками 2021 року). Найновішим автопарком можуть похизуватися жителі Люксембургу (6,7 року), Австрії (8,5 року) та Данії (8,9 року)» [1].

Також в умовах світового дефіциту нафти є велика потреба в пошуку і розробці нових перспективних напрямків технологічної модернізації техніки.

Нині, багато науковців і практиків світу працюють над покращенням екологічних показників автомобілів, які можна досягти через

вивчення і впровадження різних напрямків та технологій. Нижче оглянуто деякі з них.

В світі відбувається електрифікація автомобілів, яка полягає в переході від традиційних двигунів внутрішнього згорання до електричних двигунів. Використання цієї технології значно знижує викид шкідливих речовин в оточуюче середовище.

Електромобілі часто називають найекологічнішими автомобілями і вони стають все більш поширеними завдяки їхнім перевагам, таким як:

– краща продуктивність – електричні агрегати в багатьох випадках перевершують двигуни внутрішнього згорання з точки зору ефективності;

– немає вихлопних газів – електродвигун практично не забруднює навколишнє середовище, і є можливість використовувати відновлювані джерела енергії, такі як власна фотоелектрична система для зарядження акумулятора;

– простий дизайн і довший термін служби – електромобілі не тільки вважаються екологічно чистими, але й менш схильні до поломок, ніж їхні аналоги з двигунами внутрішнього згорання;